

Despre satul Plăiuţ din dreapta Tisei am aflat mai demult. Am văzut grupurile folclorice de acolo interpretând vechi piese româneşti şi maramureşene pe scenele festivalului „Mărţişor" sau cel al tradiţiilor populare româneşti din Transcarpatia, organizate prin rotaţie la Slatina, Biserica Albă, Apşa de Jos, Apşa de Mijloc etc.
Dacă celelalte localităţi mari cu populaţie preponderent românească numără între 3 şi 12 mii de români, Plăiuţul are peste 900 de locuitori români. Satul, mai izolat, face parte din comuna ucraineană Apşiţa (Vodiţa), unde trăiesc circa 2.000 de ucraineni.La solicitarea minorităţii româneşti din Plăiuţ, primarul Ivan Ivanovici Vatrala şi autorităţile locale din Apşiţa au organizat duminica trecută, pentru prima dată, Ziua satului românesc Plăiuţ, care a coincis şi cu Ziua Învăţătorului în Ucraina.
La această manifestare au fost invitate oficialităţi regionale dar şi de la raionul Rahău, fiind prezente oficialităţi de la Secţia de Cultură, Administraţiei Raionale şi Radei Raionale.
Din Rada Regională de la Ujgorod a fost prezent deputatul dr. Ion M. Botoş, singurul român din radă (Consiliu Judeţean, la noi), care este şi preşedintele Uniunii Regionale „Dacia" a românilor din Transcarpatia şi redactor şef al periodicului „Apşa".
Desigur, au fost invitate şi oficialităţi din stânga Tisei dar şi de la Consulatul General al României în Ucraina, de la Cernăuţi.
Aşa am avut ocazia să o cunosc pe distinsa doamnă consul general Tatiana Popa şi pe distinsul său soţ, Ovidiu Sever Popa, cu care ne-am întîlnit la Slatina, graţie dl-ului Ion M. Botoş.
De faţă au fost şi directorul Muzeului Maramureşului din Sighetu Marmaţiei, dr. Mihai Dăncuş, lect. univ. dr. Ilie Gherheş, Universitatea „Goldiş" Baia Mare, prof. drd. Ioan Dorel Todea, coordonatorul postului de radio Sighet, care se ascultă şi în dreapta Tisei.

De la Slatina ne-am îndreptat spre Biserica Albă şi Bocicoi (Becicov), de unde am cotit-o la stânga spre Apşiţa şi Plăiuţ. De la podul istoric Sighet-Slatina şi până aici sunt vreo 30 de km, pe un drum foarte bun şi un segment relativ bun, care urmează să fie asfaltat. Nu de alta, dar la Plăiuţ, pe o coastă de munte care se înalţă până la 1.500 metri, un investitor român din localitate a amenajat o pârtie de schi de 450 metri, teleschi şi a construit un motel cu 60 locuri de cazare, complex turistic care se va inaugura oficial în acest sezon.
Dacă privaţii mai mişcă oleacă, poate şi autorităţile locale ar trebui să ştie că o ţară este bogată dacă are oameni bogaţi. Şi cum bogăţia nu pică din cer şi poate veni pe drum, atunci vreo 20 de kilometri de asfalt ar trebui turnat în zonă, astfel încât locuitorii din Apşiţa să poată merge mai drept spre Ujgorod, prin Apşa de Mijloc şi Apşa de Jos, unde drumurile sunt încă prăfuite, ca

acum 50 de ani! Sau cei care vin dinspre raionul Teceu (Teacev) să poată ajunge mai uşor la pârtie.
Pe una din cele 7 uliţe ale Plăiuţului, pe care sunt 220 de gospodării pe 3 vâlcele, am văzut o porţiune de asfalt. Drumul s-a tomnit în urmă cu câţiva ani, când aici s-a ţinut una dintre ediţiile festivalului popular al românilor din regiune. Aici am văzut palate (locuinţe) ca în cele două Apşe sau în Biserica Albă ori Topcina. Românii de aici se duc la lucru în Siberia, la Moscova sau în Cehia, unde câştigă bine şi apoi investesc acasă.
De aceea, probabil şi centrul satului a fost mai pustiu, decât m-aş fi aşteptat. Nuţu, directorul Casei de Cultură, 3 săptămâni s-a străduit şi a reuşit să înalţe în curte o scenă din lemn, ca o casă spaţioasă. El îmi spunea că mai mult de jumătate dintre săteni sunt neoprotestanţi şi nu servesc asemenea manifestări.
Ele au fost deschise de un tur cu călăreţi şi o căruţă plină cu muzicanţi, Josănarii din Slatina (ceteră, zongură, dobă).
Pe scenă au urcat oficialităţile şi primarii români şi ucraineni din localităţile învecinate. Dintre primarii români i-am zărit pe Gheorghe Berinde şi Nuţu Şiman.
Regizorul întâlnirii a invitat-o în deschidere pe dna consul general să aprindă focul stânei, focul ciobănesc, care încălzeşte cu căldura sa, uneşte bogăţia spirituală a poporului şi adună pe toţi consătenii într-o familie unică. Focul a fost aprins pe terenul de fotbal al satului, nu departe de scenă.
Elevii şcolii au adus un omagiu singurului veteran de război aflat în viaţă.
Prin preajmă, mulţi băieţi şi fete purtau costume tradiţionale româneşti şi ucrainene. În afară de localnici, i-am recunoscut pe dansatorii profesionişti ai ansamblului ucrainean „Lisorub" din Bocicoi şi ansamblul românesc „Mugurelul" din Biserica Albă, condus de Ion Alb. Pe la tonetele cu păpică şi băuturică se frigeau şaşlâkuri şi se fierbea la ceaun bograci cu carne de mioară şi condimente din Ungaria, supa fiind specific maghiară, chiar dacă nici un etnic maghiar nu locuieşte în zonă.
Directorul Şcolii din Plăiuţ, prof. Nuţu Dan, a prezentat istoricul localităţii.
Satul Plăiuţ a fost întemeiat de 7 fraţi, odată cu Apşa de Mijloc, situată la 7 kilometri distanţă. Primele documente găsite atestă satul încă de la 1406. Familiile nobile ale locului sunt Dan, Şiman, Marina, Huzău, Vlad, Ardelean. Urmaşii lor s-au stabilit pe cele 3 pâraie Apşiţa, populând Plăiuţul.
În 1930, aici s-a deschis prima şcoală primară cu predare în limba română, primii elevi fiind în număr de 11, de diferite vârste. Acum şcoala românească este de gradul 3, adică I-XI.
Au urmat alocuţiunile oficialităţilor şi invitaţilor.
Doamna Tatiana Popa este doar de două luni consul general, iar în Transcarpatia a venit pentru a doua oară, dar prima dată la invitaţia unei comunităţi româneşti aflate în sărbătoare: „Doresc să vă felicit şi să mulţumesc dascălilor dumneavoastră că vorbiţi o limbă curată, românească şi că aţi reuşit să vă păstraţi tradiţiile. Chiar dacă misiunea noastră diplomatică se află la Cernăuţi, oricare dintre dumneavoastră are uşa deschisă pentru a vă rezolva în limitele prerogativelor toate problemele pe care ni le semnalaţi".
Pe uliţa asfaltată am întîlnit şi mulţi români din stânga Tisei, toţi mândri că au rudenii la Plăiuţ.
Spectacolul susţinut de formaţii româneşti şi ucrainene a durat câteva ore.
În sala de mese a Şcolii cu clasele I-IV, unde copiii primesc zilnic o masă caldă, gratuit, am fost serviţi cu bograci, caş proaspăt de oaie, urdă frământată, mămăligă fiartă pe cartofi, cu brânză şi jumere aşezate în păturI. Toate bucatele - se mândrea primarul, au fost pregătite de etnicii ucraineni din Apşiţa, dornici de a-şi etala arta culinară.

În toastul consulului general român şi al oficialităţilor ucrainene s-a vorbit despre bunele relaţii de prietenie şi colaborare între cele două ţări şi popoare, de bunele relaţii de convieţuire între românii şi ucrainenii din Apşiţa, deşi ei locuiesc separat în cele două localităţi, Plăiuţ fiind considerat sat din 1972.
Deviza zilei lansate de directorul de şcoală a fost: Bogăţie, sănătate şi dragoste!

Autor: Florentin NĂSUI

Sursa: Graiul Maramuresului